



SETMANARI DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS
 Dedicat ab preferencia al desarrollo de la vida teatral de Catalunya

Sortirà los Dissaptes

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
 En Barcelona. Ptas. 1'00 trimestre.
 Fora ciutat. . . » 1'50 »
 Extranjer y Ul-
 tramar. . . . » 10'00 l' any.

Director, DON JOAN BRÚ SANCLEMENT

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
 Carrer de la Unió, 2, botiga

PREUS DE CADA NÚMERO:
 Número corrent. . . . 0'10 Ptas.
 » atrassats. . . . 0'15 »
 » » pera los
 no suscrits. 0'20 »

DIVISIÓ MARCADA

Quan sosteníam en nostras *Notas Catalanistas* que de realitzar-se la celebració de la Assamblea que al cap y al fi s'ha reunit darrerament á Manresa se marcaria profunda divisió en lo camp catalanista, estavam lluny de créurer que la bandera aixecada per los amichs y corresponsals de *La Renaixensa*, se separés tant com se separa dels principis fonamentals fins are sostinguts per la gran massa dels regionalistas catalans. Anavam equivocats y confessém nostre érror; creyam á tota aquella gent que tant blasona de voler la soberania de Catalunya, separada dels demés catalanistas per qüestions de detall y de personalisme; y en virtut de tal creencia opinavam era possible y relativament fácil, arribar mes ó menos tart á una unió veritable.

Pero avuy, una vegada vist lo Programa per ells acceptat, la separació queda establerta de modo indestructible. Desde aquí endavant existirà la bandera aixecada per lo CENTRE CATALÁ que ab son lema de *Catalunya y Avant* simbolisa la autonomia plena de nostra Regió, autonomia explicada en son breu y clar programa y la bandera enarbolada en Manresa per lo grupo de *La Renaixensa*, bandera de autonomia mistificada, puig que accepta com á primer funcionari de la Regió soberana, un virrey ó cap de colla imposat per lo Estat central y en representació exclusiva del mateix.

Complerta oposició de principis regna entre

los sustentadors dels dos Programas, tota vegada que lo de Manresa admet jurisdicció forastera en la terra catalana y 'ls altres no admeten altra relació que las naturals de tributació y serveys generals y encara los que resultin paccionats en lo tracte ó document de unió.

Devém deplorar ó felicitar-nos de aquesta divergencia?

Potser sia aventurat donar opinió sobre tant delicat assumpto, pero amichs sempre de dir la veritat tal com la sentím, no vacilém en aplaudir la conducta dels que 's separan de las filas avanzadas del catalanisme y van á ocupar la retaguardia.

Molt pitjor era la situació en que 's trovavan avans de decidir-se á ensenyar la cara. També en lo lloch hont s'han colocat poden ser útils al regionalisme si saben comprendre bé la seva situació y no alimentan rivalitats. Demostrat que la divisió queda desde avuy ben determinada, cada hú podrá engrossar la vida de la agrupació que mes s'adapti á son temperament mes ó menos expansiu, puig que quedan esborradas las mitxas tintas.

Com que ja es hora de péndrer determini, nosaltres declarém que lo Programa votat en Manresa no satisfá á nostres sentiments catalanistas, aspirém á gosar més llibertats de las allí consignadas y en conseqüencia adoptém pera divisa nostra lo Programa votat per lo Consell General del CENTRE CATALÁ en 1890.

En altres articles probarem punt per punt y

ab mes calma, tot lo que trobém deficient en concepte autonómich, en lo document manresá.

J. S.

Teatro Catalá

NOVETATS

Lo celebrat autor trágich D. Angel Guimerá, ha donat á la escena la segona obra festiva que titula *La Baldirona* y que s' estrená dilluns passat en lo Teatro de Novetats.

Ja en *La sala d' espera*, l' autor de *Mar y cel* havia demostrat que sabia cultivar lo género cómich ab rara facilitat; are, en *La Baldirona*, ho ha seguit demostrant. Sense que volguém entrar en comparacions entre abduas obras, es precis consignar que la darrerament estrenada no sobrepuja ni iguala en mérit, á *La sala d' espera*. *La Baldirona* comensa per ser faltada d' acció y encare la poca que conté es confosa y falsa en certs passatjes.

D' aqueix mateix defecte adoleixen los principals personatjes qu' intervenen en l' acció de la obra, en especial la protagonista que resulta un tipo desdibuixat y que no es certament lo de la verdadera majordona.

Los personatjes més reals y ben observats son, al nostre entendre, lo senyor rector y l' escolá: lo primer mantenintse sempre sever á fi d' imposar lo respecte que 's mereix, y l' altre, l' escolá trapassar que ho fa anar tot en renou.

L' interpretació en general fou bona, treballant tots los actors ab verdadera voluntat. Debém fer especial menció de la senyora Palá que representá lo paper de *La Baldirona* molt acertadament. Entre 'ls actors s' hi distingiren los senyors Goula, Fuentes, Oliva, Pigrau y Virgili. Las escenas de conjunt resultaren molt ben ensajadas.

Al final de la obra lo senyor Guimerá fou cridat diferentas vegadas á la escena.—M. B.

Teatros locals

Principal.—Ja som á la trenta representació de *El Rey que rabió*, y la obra encare s' aguanta qu' es un gust... un gust per la empresa, sobre tot.

Donchs que duri.

Liceo.—Ab las últimas representacions del ball *Excelsior*, ha tingut lloch lo benefici del primer mmo Sr. Pratesi y l' de la primera bailarina Sra. Prioris, obtenint aquesta molts aplausos, especialment en lo divertit ball *La coqueta*, qu' executá en unió de son autor, nostre paysá Sr. Torres.

Lo Sr. Pratesi, en lo segon quadro del ball *Pietro Micca*, en el que hi prengueren part la primera parella Rossi-Poalucci, sigué també molt aplaudit.

La próxima temporada de Primavera s' inaugurarà

ab la ópera de Verdi, *Otello*, cantada per la Sra. Tezzini y 'ls Srs. Tamagno y Blanchard.

Han comensat los preparatius per estrenar la ópera *Garin*, del mestre Bretón.

Circo.—Se pot dir que cada setmana muda de companyia. Are se n' ha fet cárrech la del «Concert de Varietés,» representanhi sarsuelas en un acte, pantomimas y altras frioleras.

Veurem si hi farà gayre estada.

Romea.—S' han donat algunas representacions del *Judas*, ab lo mateix éxit dels altres anys.

Dijous devia tenir lloch l' estreno de la comedia en tres actes, *Lo cos del delicté*, original de D. M. Figuerola Aldroféu.

Nos en ocuparem la setmana entrant.

Tivoli.—S' hi van executant óperas à bon marché. L' *Africana*, *Faust*, *Ernani*, *Cármén*, *Roberto*, vaja, tot lo repertori. En conciencia no 's pot demanar mes.

Novetats.—Las representacions del drama sacro *Maria Magdalena*, 's reanudaren l' endemá d' haver sigut gubernativament suspesas.

Nosaltres, mers eronistas teatrals, fem constar solament lo fet, omitint tot comentari.

Dilluns passat tingué lloch lo benefici de la actriu Sra. Palá, ab las comedias *La parentela*, l' estreno del sainete *La Baldirona*, del que 'ns ocupém en la secció d' estrenos, y *Un dinar á Miramar*.

La Sra. Palá fou obsequiada ab valiosos regalos.

Eldorado.—Lo sainete lírich *La tragedia en el mesón ó los dos contrabandistas*, ha obtingut un bon éxit, y son autor, D. Xavier de Burgos, s' ha acreditat una vegada mes de excelent autor cómich.

La música del mestre Nieto es fácil y agradable, sobressurtint la *tonadilla* del quadro según, que resulta molt graciosa.

Dimars s' estrená la sarsuela en un acte *La madre del cordero*, original de D. Fiacro Iráyzo, música del mestre Jimenez. La obreta 's fa escoltar ab gust per la seva versificació fácil y sentida y per la bonica música que l' amenisa.

Obras próximas á estrenarse: *Los secuestradores* y *Antón Perulero*.

Calvo-Vico.—Ab gran concurrencia de gent menuda, 's representá diumenge passat la comedia de magia *La almoneda del diablo*, que obtingué una bona interpretació. Are, en quant á la música... mes val que no 'n parlém.

LABRUGERA.

Dolora

LA VRITAT

I.

Vareig dir la vritat, níngú 'm va creure:
tothom me va fer burla,

y ab una mica més, si acás no callo
carrego jo ab las culpas.

II.

Mentida vareig dir; quins van sentirme
no 'm van demostrar dubte.

Ja es vist que la vritat ben poch agrada...

Es clar, si es *immoral*... ¡La pintan nual

IGNASI IGLESIAS

Nostres Corresponsals

REALIDAD

Madrid 25 Mars.

Sr. Director de LO TEATRO REGIONAL.

Confesso que després de haver assistit al estreno de la novela de Pérez Galdós titulada *Realidad*, convertida en drama per son mateix autor y després de haver oït de boca de grans autoritats literarias l'entusiasme que 'ls causava l'obra, y d'haver llegit la opinió de la premsa periódica, estich enconjít y confós y no 'm quedan forsas per aguantar la ploma, ni alé pera dir una paraula d'ella, per temor de profanarla.

Tal es l'esglay que ha imprés en mon esperit la casi unanimitat de la gent de lletras, en pro de las facultats dramáticas del autor dels *Episodios nacionales*, que com si sa primera obra escénica fos una imatge divina, no goso á tocarla tement incorrer en lo peccat de sacrilegi.

Devant d'un aconteixement literari de tal mena, devant d'una festa tan solemne á la que hi han concorregut totes las autoritats artísticas, abandonant algunas d'ellas metódicas costums pera formar part d'aquest extraordinari certamen y corrent assedegats per ternirhi asiento, titubejo entre callar, ó pendre la paraula.

Després que 'l drama ja ha sigut censurat per tota la premsa de la capital d'Espanya, y quant aquesta ja ha sigut l'expressió fidel de tota la plana major dels crítichs castellans; després d'haver sigut lo dia del estreno considerat poch menos que com un dia de gloria nacional, després que il-lustres dramaturchs com Echegaray han batut palmas, després que crítichs com Valera, Balart, Alas y molts altres, que sino son la flor son la nata de la literatura espanyola contemporánea s'han entusiasmats; després que sabis com Menéndez Pelayo han dit que l'obra era admirable y maravillosa; després que la literata Pardo Bazan, s'ha pres la molestia de assistir á tots los ensaigs del drama y dirigir y aconsellar á la dama María Guerrero, acompanyantla sobre l'escenari per alentarla y lliurarla de donar un mal pas en son relliscós paper d'esposa adúltera; després que 'l teatro de la Comedia, s'ha convertit en lo *rendez-vous* de la aristocracia, de la sang y de las lletras; després que s'ha igualat lo valor d'una butaca ab un bitllet del Banc d'Espanya de 25 pessetas, y quan l'autor de *Realidad* es una personalitat tan alta en lo rango de las lletras qu'és s'haurá d'esperar de mí, sino que adherit á

aquesta gran corrent eléctrica y arrastrat per ella, anés fins á son terme?

Pero jo que he format part d'aquell gran cervell frenològich que 'n diuhen públich y que he sigut un d'aquells 43 orghens que lo gran fisiòlech y filosofh nomenat Gall senyalá al inventar son sistema, en lo cap humá, jo que he sigut una d'aquellas facultats de l'ánima per medi de las quals se produheixen desitjos y aversions, jo que com á orghen, tinch com tots los demás que forman lo conjunt, la meva idiosinercia particular, després d'haver sentit los parers de la Aprovativitat, de la Veneració, de la Benivitat y de la Inferiorivitat, parlaré á la gent de casa meva ab lo tó més íntim de mon orghen, deixant sentir sa mística veu que fidel com la d'un fonógrafo, referirá lo fet de la veritat d'una manera tal volta més empírica que ningú, pero també més franca, més lliure y més imparcial, encara que sembli á molts una nota discordant.

Oiguin donchs los lectors del TEATRO REGIONAL, lo relat del orghen de la Acometivitat ab sas impresions sobre l'argument del drama de Galdós.

Vareig entrar en lo teatro quant la funció estava ja encetada, tocantme estar darrera d'una senyora que portaba sobre 'l cap, no un sombrero, sino un cove d'hortalissa y sols per entre duas fullas de bleada, va deixarme veurer lo que passaba en la escena. En un saló d'una casa rica, hi havia en aquell moment algunas personas que conversaban familiarment. Un senyor nomenat Orozco (Cepillo) y Augusta (Guerrero) sa muller, duenyos d'aquella casa, estaban sentint los elogis que feyan los tertulians, al bon cor y á las notables accions filantrópicas d'Orozco y á la hermosura y gracias de sa esposa. Entre 'ls visitants, que vareig averiguar qu'eran tots solters y de bona posició, hi havia un jove molt elegant y perfumat que 's deya Frederich Viera (Thuillier). Un *apart* d'aquest jove ab donya Augusta, 'ns doná á comprendre tot seguit, que entre 'ls dos hi havia intel·ligència y que aquella senyora obehint á las tentacions de mon, dimoni y carn, se rifava, com vulgarment se diu, á son marit, y s'acaba l'acte havent fet lo públich coneixement ab un seductor y una adúltera.

Lo segon acte representa una cambra curta (llenquatje de tramoyista) qual moblatje compost de *meridianas, vis á vis*, butacas y altres trastos... de *matar*, indican clarament que aquella habitació pertany á una individua d'aquell gremi que Alexandre Dumas batejá ab lo nom de Traviatas, Arderius ab lo de Suripantas y la tecnologia moderna en diu *Horizontales y Vengadoras*.

Aquesta es diu Leonor y té per nom de guerra *La Peri* (Martinez) una *chulapa* ribetejada de senyora. Es una figura plástica y escultural d'aquellas que tant agradan als babaus de nostra noblesa y que no pocas vegadas se deixan arruinar per ellas.

Aquell Frederich qu'hem conegut en lo primer acte com á seductor de casadas, es íntim amich de *La Peri* y tan amich de penas y fatigas, que vé á visitarla per enmatllevarli unas quantas mils pessetas qu'ha perdut en lo joch.

Aqui lo públich s'entera de que en Viera á qui lo autor ha volgut presentar com l'encarnació del bé y

del mal, es un brétol ab tota l' extensió de la paraula, puig sota aquella levita d' home decent s' hi amaga un cor degradat, capás de totes las baixesas per alimentar los vicis. La Peri que 's troba en aquell moment mal de fondos, pero que no vol desmentir los rasgos de generositat de que tenen fama aquesta classe de donas, li diu que per diners no basqueji, puig té moltes joyas de gran valor, regalos de *amistats intimas* y que podrá tot seguit convertirho en moneda en la casa d' empenyo del devant y treu un mocadorat de joyas ahont hi ha bracelets, anells, soguillas, papallonas de brillants y dos tornillos d' orella, que sens dupte son los que fan falta á n' ell y á n' ella, y va á empenyarlos, portant com á resultat de sa negociació 43 mil pesetas que dona á Frederich.

Aquest agrahit de son bon cor y tirantli una amoretta li diu ab llenguatje cult (qu' ella no entén) qu' es autor lo grau de *brutologia* en que están los tipos que tant enamoran á nostra ilustrada aristocracia.

Ab aquest retruécano deu volguer manifestar l' un fenómeno psicológich, contestantli ella, que fenómeno no 's diu mes que á la gent esguerrada.

Com aquest segon acte está partit en dos mitxos, baixa lo teló y torna á pujar pera deixar veurer una altre cambra que no te més objecte que servir d' alberch á Viera y á la esposa de Orozco, puig tenen allí una entrevista tan tendre, que no sé lo que hauríam arribat á veure si 'l teló de boca, ab una moralitat digna de premi, no hagués cobert aquella amorosa escena.

En lo tercer acte, torna á ésser á casa del senyor Orozco, ahont se presentan dos personatjes nous. L' un es lo pare de Frederich Viera (Mario) antich conegut d' Orozco, home de grans empresas, y de grans negocis, que viu continuament á Lóndres, y vé expressament d' allí, ab un plan ben estudiat per fer una negociació ab son amich, sobre uns valors, acte que dit en catalá es una pillada, com la que va fer Judas á Jesús.

L' altre personatge es Clotilde Viera (?) sa filla y germana de Frederich que vé á fer saber que 's casa ab un jove del comerç.

L' autor falta aquí á duas reglas de la dramática: primera, per fernes coneixer á dos personatjes nous en lo tercer acte y segona per no ésser necessaris ni l' un ni l' altre. Las escenas que ab dos originan, son escoltadas ab gust y sens dupte de las millors del drama, pero son accidentals y no hi fan cap falta.

L' acte quart representa l' habitació de Frederich, essent ell sol qui l' ocupa, perque vivint son pare continuament en la capital d' Inglaterra y haventse casat sa germana Clotilde, desde que ha baixat lo teló del tercer acte viu sol ab una criada.

Sembla que mentres visqué ab companyia de sa germana, respectant sa ignocencia, no admestia las visitas de personas que haurían pogut ruborizarla, pero pero are ja admét á *La Peri* que vé á demanarli aquells diners perque l' ha deixada sense un clau un seu *querido* andalús que la arruina ab sos capritxos y costums dispensiosas y á pesar d' aixó, ella no pot menos que complaurel en tot, perque está *xalada* per ell.

La inesperada visita del Sr. Orozco, que obehint á

sos nobles y generosos instints ve á proposar á Viera una forma de vida honrada, assegurantli decorosament la subsistencia, d' una manera digne, fa que Frederich en lloch d' agrahir l' acte filantrópich d' aquell home á qui está robant l' honor y la consideració pública sens que l' interessat ho sápigui, s' irriti per sa proposició y comensi á desvariejar dihent disbarats com si hagués perdut lo seny, treyant á Orozco de casa seva, poch menos que á só de caixas destrempadas.

Apenas Orozco s' ha retirat, quan ve un amich de Viera ab la terrible noticia de que s' han descobert las criminals relacions d' ell ab Augusta.

L' increpa durament per son abús de confiança y per la deshonor que ha causat á una persona tant digne y exaltat fentli la pintura de sa situació y com á únich medi de dar satisfaccions á la vindicta pública y solució satisfactoria al conflicte en que 's troba, li entrega un revólver, l' abraça ab ternura, com per no véurel mes, y s' en vá.

Augusta, qual passió per son amant ha arribat á tal extrém que no pot viure sens ell, ve á visitar-lo y en un moment d' excitació febril, se desprén dels brassos d' ella, dihent que va á emprendre un viatge molt llarch á un pays ahont s' hi arriba en un minut, se tanca dins d' un quarto y 's suïcida ab lo revólver. Augusta al sentir l' explosió queda aterrada y cau lo teló. La sublimitat de sentiments que 's desenrotlla tot d' una y aquest refinament de moral de última hora en un home que desde que 'l públich ha fet coneixensa ab ell, no li ha vist cap acte decent per mes que l' autor nos lo vulga presentar com l' encarnació del geni del be y 'l geni del mal en una sola pessa, fa l' efecte d' aquell usurer que 's va morir de passió d' ánima, perque 'l sastre del poble havia fet uns pantalons massa curts á un vehí seu.

No era difícil preveure, després del suïcidi de Frederich Viera y del escándol públich que ocasioná 'l descobriment de la infidelitat d' Augusta, lo que passaria entre marit y muller.

En lo quint y últim acte, Orozco que com tots los marits burlats ha sigut l' últim en saber sa desgracia, ab aquella virtut heróica y aquella hermosura moral del seu cor, pretén que sa esposa confessi sa culpabilitat, pero ella que no te 'l cor prou gran per declarar-se adúltera, rebutja las dolsas acusacions de son marit, perque guarda encare en son pit un raig d' esperança sobre las provas mes ó menos concluyents que puga possehir son espós, pero ¡ay! lo materialisme de Augusta no podía compendre l' espiritualisme d' Orozco y aquest porta escrita la sentència en lo fons de son ideal. Acostumat á despreciar las petitesas mundanas, contempla desde sa cambra nupcial la máquina inmensa del espay, veu brillar en el eter las estrellas y los planetas y pregunta á tanta grandesa qué podria importarli que un *vil gusano* com la seva dona, hagi estimat en aquest mon microscopi, á un home en lloch d' estimarne un altre.

Del carácter sublim d' Orozco, no era d' esperar una venjansa material com la d' un ser vulgar, sinó una sentència moral, mes terrible que la mort mateixa. La separació eterna. La grandesa espiritual, també está ben justificada, al perdonar en la última escena

en la sombra de Viera, al home que havia obert una ferida tan prolongada en son cor.

Molt me plauria en aquesta solemne ocasió poder fer la apologia de nostre primer novelista, saludantlo ab los encomis mes hiperbolichs per sa entrada triomfal en lo temple de Tàlia, pero ni los víncols de l' amistat me lligan ab l' autor de *Realidad*, ni l' excés d' admiració per sa popularitat com á eximi novelista, poden cegarme per confondre sa *Realidad*, ab la realitat positiva.

Son previligiat talent, no s' haurá deixat enlluernar per la brillant aureola del dia del estreno y l' haurá acceptada mes com una carinyosa manifestació de la amistat y de la admiració al expert lletrat, que al neofit dramaturch, puig al traspasar sa novela al teatro no ha acertat ni era possible que per intuició possehis totas las aptituts necessarias per endevinar de cop y volta las tasqueras d' un terreno ignorat, majorment quant aquest terreno, está tan sembrat d' esculls com lo mecanisme d' un escenari.

Ha volgut olvidar que l' art dramátich com tots los arts, té sos preceptes técnichs que son veritats filosóficas. Creyent ab la possibilitat de talents absolutament universals, no ha recordat que lo gran Cervantes, essent tant gran novelista, no lográ ab tots sos esforços fer una comedia digne de la posteritat y que Caderon y Lope de Vega no saberen escriure cap novela.

La nova forma de drama simbólich ó psicologich com antitesis del drama plástich, que ha volgut presentarnos, demostra es la primera prova de sa inexperiencia.

Sens tenir en compte que 'l públich consuetudinari que ompla los teatros y dona vida á las empresas, no 's compón de filosofhs ni de literats, ni de gent que busca las delicias estéticas en lo drama purament declamat, ni de conciencias platónicas que pujan edificarse ab exemples de metafísica ni de moral simbólica, ha romput los antichs motllos de la dramática práctica y ab tot l' atreviment dels grans ingenis, ha atacat inconscienment una de las bases més fundamentals del edifici, qual es la primordial missió del teatro, de ser la escola de las bonas costums.

Galdós ha edificat un temple ab pedra y fanch, pero ha empleat lo fanch ab tanta prodigalitat, que la inmensa majoria dels devots, incapássos d' ovirar lo valor de la pedra picada, no poden veure més que l' argila que 'ls hi salta á la vista.—A. B.

Tarrassa, 23 Mars 1892.

Sr. Director de LO TEATRO REGIONAL.

Molt Sr. meu: Lo dissapte passat va donarse en l' Ateneo d' aquesta, la segona de las quatre funcions que te destinadas durant la present Quaresma, posant en escena la aplaudida comedia del Sr. Feliu y Codina, *Lo mas perdut* y acabant ab la representació de *Cura de moro*.

Lo desempenyo de la secció dramática sigué molt acertada, ajudant al bon éxit la distingida actriu senyoreta Gordillo, y los Srs. Tó y Monserrat. També foren aplaudits los Srs. Badiellas, Cardellach, Comas y Ferrán.

Actualment treballan en los teatros Principal y

Retiro d' aquesta ciutat, una companyia d' ópera de la que forman part las Sras. Marre y Pelayo y los senyors Gasparini, Juyol y Miró, baix la direcció del mestre Puig.

Debutaren ab lo *Faust*, á quina ópera han seguit *Il trovatore*, *Un ballo in maschera* y *Cármén*. Per divendres s' anuncia altre vegada *Cármén* y pel diumenje *L' Africana*. Los filarmónichs tarrassenchs están de enhorabona.—M. G.

Mollet del Vallés, 28 Mars 1892.

Sr. Director de LO TEATRO REGIONAL.

Molt Sr. meu: En lo que va de Quaresma s' han donat duas representacions per los aficionats d' aquest poble, que aquest any s' han recordat de que 'l catalá 'ls senta miellor que 'l castellá que se 'ls entrebessa á la llengua. Las obras posadas en escena son *Amor de pare*, *Digne de Dèu*, y *De panxa al sol*.—P.

Arenys de Mar, 28 de Mars de 1892.

Sr. Director de LO TEATRO REGIONAL.

Lo passat divendres en lo teatro del «Círculo Moral» s' estrená lo monólech *Lo Sultán enamorat*, posat en escena per son mateix autor, D. Joseph M.^a Bordas. Dit monólech, escrit ab molta naturalitat y plé de xistes expontáneos y de bona lley, satisfé moltíssim á la distingida concurrencia que ho demostrá ab sos estrepitosos aplaudiments.

Ahir, diumenje, en lo Teatro Principal se representá *Lo contramestre*, distingintse tots los aficionats y principalment la aplaudida actriu Srta. Planas. En la sarsuela *El lucero del Alba*, s' hi lluhiren d' una manera notable los Srs. Bordas y Barangé, que demostraren una vegada més que 's pintan sols per fer riure al públich, sense necessitat de recorre á exageracions sempre vituperables.

Lo mateix dia en lo Ateneo se representaren tres sarsuelas castellanas.—F.

Sabadell, 29 Mars 1892.

Sr. Director de LO TEATRO REGIONAL.

Los aficionats que componen la societat dramática *Cervantes*, lo dia 12 del present mes, donaren en lo teatro que porta son nom, una representació del drama sacro *La Passió*.

Aquesta mateixa societat anuncia pera dissapte lo bonich drama *Las Joyas de la Roser*.

També en lo Ateneo s' han donat obras catalanas en tot lo que vá de Quaresma, entre quinas recordo *Cofis y Mofis* que sortí bastant ajustada. No deixo passar aquesta ocasió sense felicitar als senyors socis Padrós, Altayó y Lladó (R.), que tant relleu donan á tots quants papers se 'ls confian, ja que poden competir ab molts y celebrats actors.

La societat *Valero*, dissapte en lo teatro *Cervantes* posá en escena *Las Quintas* y *Una casa de dispesas*.

Se despedeix de vosté fins á un altre dia son afectísim y s. s.—F. C.

¡Abandonada!

A una fonteta que está entre una verda espessura,

va a plorar sa desventura
 la filla gran de can Plá:

Puig allí l'hi va jurá
 cert jové fals y traydor,
 un fidel y etern amor,
 y al satisfacer son anhel
 deixá aquell ángel del cel
 ab la tristesa en lo cor.

J. V. C.

En honor de D. Ernest Soler de las Casas

Ab motiu del éxit que 'l senyor Soler de las Casas ha obtingut ab sa tragedia *Hydro-Mel*, varis amichs y admiradors seus, l'obsequiaren ab un dinar que s'efectuá dissapte de la setmana passada en lo restaurant de Miramar. Los comensals eran numerosos y entre ells recordém als senyors Masriera (Joseph), Pellicer (Joseph Lluís), Pellicer Montseny, Rocabert, Parés, Carcassó, Lloreus y Riu, Junyent, Passos, Anglora, Mestres, Baixeras, Sans, Roig Soler, Lapeyra, Galofre Oller, Graner, Serraclara (Joseph M.^a), Roca (Leopold), Escaler, Pigrau (Carles), Vilardell, Ferré, Pigrau (Enrich), Blanch y Closas.

Al destaparse 'l champagné, iniciá 'ls brindis lo senyor Serraclara, 'l qui enrahoná en nom de la comissió organitzadora, fent un elogi complet de las condicions dramáticas de D. Ernest Soler. En igual sentit brindaren los senyors Masriera, Pellicer y Caballer. D. Carles Pigrau invitá al senyor Soler de las Casas á que donés á coneixer lo poema dramátich *La Nau*, últimament premiat en lo Certámen de Reus, á lo que accedí sou autor. Los reunits li tributaren una ovació justíssima per las bellesas qu' enclou dita producció, y per lo vigor y entonació ab que fou llegida.

Finalisá tan agradable festa ab una sentida improvisació de D. Frederich Soler, qui, vivament emocionat, doná las gracias als concurrents pel obsequi tributat á son fill Ernest y per los carinyosos conceptes qu' á n' ell se li havían dirigit. Durant lo dinar se reberen cartas dels senyors Valentí Almirall, Miquel y Badia y Soler y Rovirosa adherintse á la festa y sentint á no poguer assistirhi per fundats motius.

Cedint als prechs dels concurrents, lo compositor de la música de *Hydro-Mel*, senyor Lapeyra, executá al piano la inspirada marxa del primer acte de dita tragedia.

Felicitém de tot cor á D. Ernest Soler de las Casas pel just obsequi de que ha sigut objecte y uním nostre humil aplauso als que lo dissapte últim li foren tributats.

Societats recreativas

UNIÓ OBRERA.—SITUADA EN L' HOTEL DEL ARSENAL CIVIL.—Aprop la platxa, entre 'ls rumors del mar y las corrents del Llobregat, també los aficionats han elevat un temple á Talia. Després del treball del dia, á la nit, rebaixant algunas horas al descans, un bon número

de joves obrers estudian, aprenen y ensajan obras escénicas, ab 'l objecte de quan arriba lo dissapte poguer lluhir sas no escasas facultats, devant de sos companys, proporcionantlos al mateix temps una vetlla agradable y entretinguda.

En lo repertori hi dominan, ab acert, las obras catalanas y valencianas.

Dissapte últim, devant de numerosa concurrencia, se posá en escena lo preciós drama valenciá *Lo tonto del panerot*. Obtingué bon desempenyo, fentse dignes de mencionar las Srtas. Burill y Dolores y los Srs. Palacios, Martinez, Vilanova, Planells Tomás y Garcia.

Terminá la funció ab la bonica pessa catalana *A pel y á rapel*, que valgué aplausos á tots quans hi prengueren part.

CLARÍS.—Lo dia 25 tingué lloch un extraordinari ball ab orquesta que 's vegé molt animat.

Pera avuy dissapte está anunciat lo benefici del jove y aplaudit director d' escena D. Trinitari Cirujeda, quin programa se compón del drama *En el seno de la muerte* y la sarsueleta *El gorro frigio*.

Li augurém un plé.

LOPE DE VEGA.—Un fracás teatral tingué lloch lo dia 25 per la tarde. Casi per lo títol de la obra que s' estrenava, ja era de preveure. *La mujer traidora*. Ja 'ns va semblar que qui 'n surtiria trahit, en sas esperansas, sería l' autor.

En efecte, la obra sigué degudament rebuda, ab lo corresponent acompanyament de xiulets crits y projectils apropiats pera aquestos casos.

Al autor l' acompanyém en lo sentiment.

LUZ DEL PORVENIR.—Diumenge per la nit tingué lloch una funció composta de la bonica gatada *Lo cantadó* y la sarsueleta *Dos canarios de café*.

Lo desempenyo sigué regular, distinguintshi los Srs. Saltiveri, Mari, Placido y Palou.

ANTICHS GUERRERS.—Lo dia 25 á la nit, devant de una distinguida concurrencia, se posá en escena la divertida comedia *A la lluna de Valencia*, logranthi, aplausos la Srta. Palá y los Srs. Vilaplana, Mirabent Planas, Amat y Roig. Després hi hagué ball.

CENTRE DE MANYANS MECÁNICHES.—Ab la bonica comedia *Lo sant Cristo gros*, doná dissapte á la nit, una de sas reglamentarias funcions mensuals aqueixa favorescuda Societat, obtenint aplausos la Srta. Morera y los Srs. Vallesta, Viñas, Rafecas, Ferrer, Más, Toll y Terri.

J. XIMENO.

LA BRUJA.—Ja ho várem preveure: hermosíssim era l' aspecte que presentava lo teatro Olimpo lo passat dijous: s' efectuá lo benefici dels simpátichs pianistas R. y F. Bartumeus. Se representaren *Chateau Margaux*, *Caretas y Capuchones* y *El Monaguillo* sent aplaudidíssims tots quants hi prengueren part, especialment las Srtas. Ferrer, Puchol, Santana, Burés Miró, y Rodriguez y los Srs. Vidal, Bartumeus, (R.) Marxuach, Puiggarí, Saura, Balmanya, Tugas y Carbonell. En la mateixa nit s' estrená la sarsuela *Noche de estreno ó la llegada del primo*, lletra dels Srs. Vallcorba y Rocavert y música dels beneficiats Srs. Bartumeus. En quant á la lletra, debém fer constar, que retallant alguna esce-

na que resulta kilométrica, no hi ha dupte que guanyaria molt la obreta, que per altre part conté algun xiste ben trobat, que meresqué l'aplausó sincer del públich. Respecte de la música, debém dir que 's preciosa y original, especialment un duo y uns couplets que foren rebuts ab extraordinari aplauso. Debém advertir que, instrumentantla, la sarsuela estrenada pot representarse en teatros de més importancia, ja que d'altres de molt menos mérit s' en posan en escena.

Acabá la vetllada ab un brillantíssim ball de societat.

En la funció de reglament que doná la mentada Societat lo passat diumenge, se posá en escena las comedias *Lo mestre de minyons* y *Cap y cua*, treyentne bon partit las simpáticas Srtas. germanas Puchol y Serrano y los Srs. Marxuach, Vidal, Dey, Gatuellas, Martí y Cots. Després, com de costum, hi hagué ball.

SOCIETAT X.—Concurríidíssima 's vejé, la funció que doná aqueixa Societat lo diumenge á la tarde, representantse la comedia *Parada y Fonda* y verificant lo soci Sr. Magarola varis jochs de mans que foren aplaudits, al igual que los Srs. Fos, Fernandez, Bonet y Mora, que representaren la comedia.

Per últim s' obsequiá á la concurrencia ab un ball de Societat.

—ARGENSOLA.—Sentím tornarho á dir: lo quadro de la companyia no 'ns agrada en lo drama y menos en lo drama castellá, tenint la incorretjible costum de posar las pro luccions com aquell qui diu sens ensajá. Aplaudím n' obstant, com sempre hem fet, la voluntat y carinyo que demostraren tots quants hi prengueren part; pero no podém menos de reprobar la falta d' ensaigs. En lo drama *A espaldas de la ley*, hi obtingueren justos aplausos las Srtas. Más y Garzón y los Sr. Mas. Los demás, Sra. Guixá, y los Srs. Prats, Barberán, Travería Beranger y Baraldés, hi estigueren insegurs. En *Los Hugonotes*, molt bé los mentats senyors y á mes la Sra. Blossa y los Srs. Estruch, Castellá y Cusó.

ALMOGAVAR.—Aqueixa favoreseuda Societat doná una funció lo passat dissapte en lo teatro Olimpo á benefici de don Enrich de Cueto, posant en escena lo drama *Lo punyal d' or*, obtenint hi aplausos las senyoras Puchol y Jarque y los Srs. Cueto y Coll; los restants Srs. Costa, Vilá, Ribera, Martí y Mas, algo insegurs.

La nena Micaelita Sistaré acompanyada al piano per la Srta. Lucía Gimeno, cantá varias pessas que foren molt aplaudidas.

L' actor D. Ramón Oliva recitá discretament lo monólech *¿M... caso?* y per últim la sarsuela *Tío... yo no he sido*, desempenyantla ab acert las Sras. Puchol y Jarque y los Srs. Rius, Cueto Costa y Martí.

CÍRCOL DE PROPIETARIS.—*Los embusteros*, *Las campanetas* y *Música clásica*, se posaren en escena lo diumenge passat en aqueix importantíssim Círcol, obtinguent aplauso las Sras. Mateu y Gonzalez y los Srs. Lambert, Urgell y Ginestá, dirigits ab acert per lo simpátich don Manel Balmanya.

TERTULIA SERRA.—(S. GERVASI).—En la tarde del diumenge últim se posá en escena en aqueixa favoreseuda Tertulia las comedias *De vuelta del otro mundo* y *Un dinar á Miramar*, desempenyadas ab acert per

las Sras. G. M. y A. F. y los Srs. Figueras, Baca, Vuyosa, Ortega y Besses. Acabá la funció ab ball.

LA UNIÓN.—(S. GERVASI).—Ab las sarsuelas *Chateau Margaux*, *Los carboneros* y *Dos canarios de café*, doná sa funció reglamentaria diumenge passat aqueixa concorreguda Societat, alcansanthi aplausos la Srta. Llauradó y Garzón y los Srs. Pujol, Anglada Anibal y Martí. Per últim ball.

FOMENT PROTECTOR.—Lo magnífich drama *Guzmán el bueno* y *Croquis del natural*, se posaren en escena en aqueix favoreseut local diumenge últim, obtenint aplausos la Srta. Sugrañes y Latorre y los Srs. Llavallol, Rousset, Freixa, Busquets, Perez y Baraldés.

CÍRCOL MERCANTIL FAMILIAR.—Concorreguda com de costum se vegé la funció que doná diumenge á la nit, aqueix important Círcol, representantse *La careta verde*, treyentne bon partit tots quants hi prengueren part, especialment las simpáticas Sras. Bolea y Palá y los Srs. Llorens, Cadena, Molet, Perez, Borrás y Ros. Terminá la funció ab un escullit ball de societat.

PICIO ADÁN Y C.^a.—Las comedias *Roncar despierto* y *Tal hi va qui no s' ho creu*, 's representaren l' última festa en aqueixa concorreguda Societat, alcansanthi aplausos las bellas y discretas Srtas. Virgili y Cuní y los Srs. Virgili, Mas, Dominguez, Ros, Olivé y Fábregas.

Y... prou per avuy.

R. OJEDA.

Novas

Avuy repartím las planas 23-24 y 25-26 del drama «L' Agulla».

Sabém que ha tingut entre los aficionats gran ressó la convocatoria del Concurs de Enigmas, quinas bases publicárem en lo número 7. Son varis ja los plechs rebuts, pero convé que 's donguin pressa los que vulgan enviar, puig que sols la comprobació de solucions nos donaría la mar de feyna si s' agrupavan massa plechs en los darrers días.

Lo próxim dilluns, dia 4 del corrent, tindrà lloch en lo teatro de Novetats l' estreno de un joguet cómich en un acte y en vers, original del jove autor D. Anton Saltiveri, qual títol es, *A cop calent*, escrit per lo benefici del actor de dit teatro Sr. Pigrau.

L' estreno de la gatada *Gat per llebre*, verificat l' últim diumenje en lo cassinó *Andresense*, de la vehina població de Sant Andreu de Palomar, valgué aplausos á son autor Joan Sardá.

S' hi distingiren molt sos intérpretes, especialment los germans Sirvent.

Segons se 'ns assegura, una companyia de opereta italiana ha demanat autorisació pera traduhir las sarsuelas *El rey que rabió* y *El monaguillo*.

Próximament comensarán los ensaigs del melodrama *Cain*, original del Sr. Martínez Barrionuevo. Lo pintor

Sr. Soler y Rovirosa està pintant algunes decoracions pera dita obra.

++

Han entrat a formar part de la companyia que actua en lo Teatro de Novetats, las damas joves senyoras Muntal y Galcerán.

++

Ab las produccions *El sueño dorado* y *El maestro de baile* se inaugura avuy la Societat *Hernani* en son local de la Plassa dels Arrieros

++

Demá a la tarde en la concorreguda Societat Lope de Vega, 's donará una funció a benefici del Director de escena D. Francisco Sábata, posantse en escena lo drama *Lo ferrer de tall* y lo saynete *Los valientes*.

En obsequi al beneficiat s'ha encarregat de la direcció escénica l'actor D. Llorens Mercader.

++

Segons se 'ns notifica, la distingida Societat «Almogávar» ha traslladat son domicili al carrer de Moncada, 44, pis primer.

++

També se 'ns ha fet saber que la concorreguda Societat «Cupido» 's trasllada al carrer d'Abaixadors, 40, primer.

Demá inaugurarà lo nou local ab un ball que promet ser lluhidíssim.

Enigmas

XARADAS

I

Hi ha no mes un *prima dos*;
 y de *dugas quarta tersa*,
 un ne tinch que 'm pica molt;
 sent la *total* una bestia,
 lo mes hermosa del mon.

PEP JAN.

II

Es un arbre la *primera*,
 útil animal es *dos*,
 un de inútil la *tercera*,
 y un fruyt molt riquíssim *tot*.

F. A. y C.

DOBLE TRIANGUL

De esquerra a dreta.—De dalt a baix.

- | | | | | | |
|--------------------------------------|---|---|---|---|---------------------------|
| . | . | . | . | . | Part del mon. |
| . | . | . | . | . | Lo que fa 'l foch ó llum. |
| . | . | . | . | . | Animal. |
| . | . | . | . | . | Mineral. |
| . | . | . | . | . | Animal. |
| . | . | . | . | . | Vocal. |
| De esquerra a dreta.—De baix a dalt. | | | | | |
| . | . | . | . | . | Vocal. |
| . | . | . | . | . | Animal. |
| . | . | . | . | . | Mineral. |
| . | . | . | . | . | Part de la garganta. |
| . | . | . | . | . | Dolor. |
| . | . | . | . | . | Medicament. |

JOSEPH ESCACHS y V.

ANAGRAMA

Fa un pa com unas hostias
 del meu poble lo total,
 mes ningú estrany aixó troba
 donchs no fa lo tot com cal,

J. FRANQUESA.

TERS DE SÍLABAS

.

Sustituir los punts de manera que llegit horizontalment y verticalment donguin los següents resultats: 1.^a ratlla, prenda de roba; 2.^a, nom d'home; y 3.^a, idem de dona.

HOSTAFRANQUÍ.

GEROGLIFICH

· ·
 · ·

Janer 1891—1892
 Febrer D : E ng
 1890—1889

J. COSTAS.

(Las soluciones en lo próximo número).

Soluciones als Enigmas insertats en lo número 8.

Intrínquilis: MARSÁL—MARÁ—MARS—MAR—MA—M.

Trenca-closcas: HYDRO—MEL.—ERNEST SOLER DE LAS CASAS.

Geroglifich: PESA MES UNA ARROBA QUE UNA UNSA.

Trenca-closcas: TEMPLARIS, BORJA, PALAU, TARRÓS, REGOMIR.

Logogrifo numérich: ALMOSTER.

Correspondencia

Corresponsals.—F. A., Arenys de Mar: rebut lo import de las suscripciones y sa carta.—F. C., Sabadell: va la carta, enviats los números pera la venta.—R. B. E., Girona: rebuda carta; van los números demanats; envihi originals.—Font, Vilanova: lo del seu amic será sempre ben rebut.—Galí, Tarrasa: recomaném a V. nos escriguj los dilluns a fi d'arribar a temps.

Recomaném a tots los Srs. Corresponsals escriguin lo mes lacónich possible

Colaboradors.—Joseph Falp y Plana: anirá.—Peret dels ventalls: ja comensa anar millor pero no lo suficient.—Joseph Campo: admés lo rombo.—Domingo Bartrina: gracias, anirán.—J. Stanley: la *poesia* (?) ja es al cova.—Timbalets: lo de vosté serveix.—Francesch Torras: trevalli mes, lo que envía es poch.—Modest Montesinos: per ara tampoch.—F. A. G.: admés.—M. Serra Castells: no va prou be, trevalli que te disposició.—M. Monfort: anirá la *poesia*.—Jordi Monserrat: mil gracias, lo que envía anirá.—J. Payá: gracias per sa *poesia*.—M. Gaspar y X.: la solució 's veu massa.—Joseph Escachs y V.: aprofitarém lo millor.—A. M. G.: pues senyor, no hi ha medi d'entendre lo que ha enviat.—M. Adoler: quedarà servit.—M. Torres: la veurá próxima ment.—R. Matías: tan sols lo *cuadrat*—Isidoro Martínez: també anirá lo qu'envía.—S. Soler: no podém servirlo.—Paquito: lo que vosté envía, servirá

La Catalana.—Imp. de J. Puigventós, Dormitori de St. Francesch 5.